

Fyri at vera rithøvundur í Føroyum mást tú eisini vera solumaður

— sigur Jens Pauli Heinesen

Jens Pauli Heinesen man vera ein hin mest skrivandi rithøvundur, ið vit hava í Føroyum. Seinastu avrikini, vit søu frá hansara hond, vóru Frænir eitur ormurin, sum var ein drúgv bók, men sum varð seld rættiliga væl. Hon er seld í einum 500 eintøkum, og sigur Jens Pauli, at hetta er væl selt at meta við aðrar bókur, hann hevur skrivað.

— Minar bókur verða ikki væl seldar, sigur Jens Pauli. Fólk halda kanska, at eg skrivi ov tungt. Til dømis er síðsta bókin Gamansleikur bert seld í stívum 200 eintøkum, og tað er lítið, sjálvt eftir føroyskum viðurskiptum.

Upp á spurningin, um hann so fer at leggja seg eftir at skriva tað, ið fólk vil hava, sigur hann:

— Eg skrivi tað, sum mær lystir, tí ella er tað ikki mín egna list. Tað ber mær ikki til at skriva upp á »bestilling«. So hevði alt stöðgað upp, og eg hevði ikki kunna tað.

Umsettur til norðurlendsk mál

Jens Pauli er eisini umsettur til norðurlendsk mál. Ein bók er komin út á íslenskum. Tað er eitt søgusavn.

Nýliga er komin út ein bók á svenskum, ið nevnist Vågorna rullar mot stranden.

Væntandi kemur ein bók á norskum eisini. Hon skuldi komið nú í vetur, og er tað eisini eitt stuttsgusavn.

Í sjónleikarhúsinum fara teir undir at spæla ein sjónleik eftir Jens Pauli Heinesen, sum eitur Hvønn stakkin skal eg fara í pápi. Hetta er ein sjónleikur í trimum pørtum.

— Tað er ein heilt onnur og meira bundin uppgáva at skriva sjónleik. Har skalt tú lata innihaldið fara fram á einum avmarkaðum palli og innan eina avmarkaða tíð.

Solumaður ella rithøvundur

Tann, ið fer undir at skriva, má gera sær greitt, at skal hann fáa bókur sínar væl seldar, so má hann vera solumaður eisini.

Jens Pauli Heinesen er einasti føroyski rithøvundur, sum hevur tikið seg úr arbeiði sínum og fæst einans við at skriva. Tað ber einans til, tí at kona hansara Maud vinnir til lívsins uppihald við arbeiði sínum. Tað ber sostatt ikki til at liva av at skriva í Føroyum.

— Eg eri ikki solumaður, og so langt ifrá tí

— Eg eri ikki solumaður, og tað so langt ifrá. Eg haldi, at tað skuldi verið nóg mikið, at eg skrivi bókurnar og lati tær til bókhandlarnar at selja.

Men bókhandlarnir gera lítið fyri at selja føroyskar bókur. Og tiskil verður eisini nóg meir selt av útlendskum.

— Tað er sostatt lítið, ið birtir uppundir og stuðlar ein í at halda fram. Handlarnir gera lítið og einki við at selja, og fólk, kanska av hesum, lítið av at keypa og lesa. Kanska er tað tí, at føroyskar bókur eru ikki nóg góðar.

Skuld: 50.000

Jens Pauli gevur sínar bókur út

sjálvur og ikki gjøgnum onnur forløg.

— Mær líkar tað betur, at rithøvundarnir sjálvir geva bókur sínar út. Hetta havi eg eisini altíð framført uttanlanda, har tað jú er meir aktuelt. Stór forløg sita og geva út tað, ið teimum lystir, og kunnu sjálvi avgera, hvat ið er vert at geva út. Hetta verður til sensur.

Men tað er ikki góður handil í at geva út bókur í Føroyum. Jens Pauli hevði fyri einum ári síðan 50.000 krónur í skuld, bert upp á bókur, sum hann hevði lænt pengar til.

Sum sagt, tað er lítið, sum birtir uppundir.

Hann sigur, at hann hevur tvey handrit liggjandi í skuffuni, sum hann ikki fær givið út. Eitt stuttsgusavn og ein skaldsøga.

— Tað er tað bera hall at geva bókur út. Skal eg tildømis geva út eina bók, sum er 120 síður til longdar í einum 2000 eintøkum, so kostar tað umleið 20.000 krónur. Og tað er greitt, at sum stöðan er í dag, fæst hetta ikki inn aftur við sølu.

100.000 á figgjarlógini til bókaútgávu

Fyri einum 4–5 árum síðan komu 100.000 krónur upp á figgjarlógina, sum skuldi fara til

at lona skaldunum fyri útgávu sína.

Og hetta varð býtt út millum einar 20 høvundar, so ætlast kann, at tað hevði verið ein lítill stuðul, um eitt skald bert skuldi livað av hesum.

— Men vit fegnaðust um hetta. Tað var ein byrjan. Men til hesa figgjarlógina varð tað broytt so, at nú er tað lán, og ikki sum áður ein lön, ið tú fekkst fyri eitt avrik. Tað var fyrstu ferð í søgu Føroya, at vit finu játtaðan pening á figgjarlógini, sum var rein lön. Men skjótt varð tað tikið.

— Vit í Rithøvundafelagnum

vildu havt, at tað á figgjarlógini vóru latnar 200.000

at Mentunnargrunnurin varð gjørdur um til ein lánistovn upp á 1 milljón. Hetta hevði verið ein stór hjálp.

Vána dagløn

— Bókina Frænir eitur ormurin, skrivaði eg fimm ferðir umaftur, og eg byrjaði at skriva hana í 1968. Sigast kann aftrat, at eg havi so at siga skrivað dagliga til ta bókina. Tá hon varð komin út, fekk eg 20.000 fyrri hana av figgjarlógini, so tað má sigast at vera ein sera lítill dagløn

Eru skaldini verd sína lön

— Tað eru nóg, sum hava vent sær móti hesum veitingum á figgjarlógini, tí tað skal vera so ringt at býta. Til dømis hevur verið sagt, at tað er ikki hvørt og eitt skald, ið er vert sína lön.

— Men hetta er ikki haldbart. Tí hvør kann borga fyri, at hvør lögtingsmaður, prestur, lækni ella onnur eru verd sína lön. Og hesar eru tó eitt sindur størri, en talan er um at geva rithøvundum.

Eingin byrður

Tað er lítið, ið eggjar ein til at skriva. Fólk lesa lítið, bókasølu-menninir gera einki fyri at selja føroysku bókurnar, og lítill hjálp fæst frá landinum.

— Men hinvegin, so er tað einki, ið hvesir pennin meira enn mótvindur. Um ein bert hevði góðan byrð í ryggini alla tíðina, so varð eingin kampur, ið kundi geva ein brodd í skriv-ingina.

— Hesin mótvindur fær meg ikki til at skriva kriminalrom-anir ella kærleikssøgur, bert fyri at fáa tær seldar. Tað er ikki uppgávan hjá skaldinum, at renna aftan á rákinum og vera har, ið fólk líst, at hann skal vera. Hansara uppgáva er at vera samvitskan í samfelagnum og royna at ganga framman-undan og slóða.

ATLANTICPANE termorútar

Termorútar verða gjørdir í øllum støddum og fleiri tjúktum. Öbindandi tilboð verða givin. Vit senda rútar kring alt landið.

FRAMLEIÐSLA — SÖLA — ISETING.

ATLANTICPANE TERMORÚTAVIRKI
Vestmanna - tlf. 244

Heldur tú ikki

sosialin

Blaðhald kann teknast á posthúsinum

